

Zitting 1977–1978 Nr. 15

14 280

Nadere wijziging van een aantal sociale verzekeringswetten, enkele belastingwetten en de Wet Werkloosheidsvoorziening (tegengaan van oneigenlijk gebruik als gevolg van te ruime bepalingen)

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR SOCIALE ZAKEN¹

Vastgesteld 28 oktober 1977

Algemeen

Vrijwel algemeen verklaarde men te kunnen instemmen met het onderhavige wetsontwerp en sprak men de hoop uit, dat dit spoedig het Staatsblad zal kunnen bereiken.

De leden van de fractie van het C.D.A. wilden zich – gezien de uitvoerige behandeling van dit wetsontwerp in de Tweede Kamer – thans tot enige hoofdpunten beperken. De instandhouding en het juist functioneren van het systeem van sociale zekerheid, achtten deze leden een groot goed, waarvoor van het gehele volk offers mogen worden gevraagd. Dit houdt tevens in dat erop moet worden toegezien, dat de regelingen juist worden toegepast. Het op een onjuiste wijze «profiteren» en afschuiven op de uitkeringsmogelijkheden, ongeacht van welke zijde ondernomen, moet worden bestreden. Het wetsontwerp beperkt zich tot maatregelen, die met behoud van de grondslagen van de bestaande wetten, betrekking hebben op het oneigenlijk gebruik daarvan.

Voorts gaven deze leden te kennen er gaarne over te worden ingelicht, wanneer het rapport van de Interdepartementale Commissie Fraude zal verschijnen.

Op welke wijze denkt de Staatssecretaris fraude in de vorm van wanbetaling van sociale premies door malafide werkgevers en koppelbazen, al of niet in schijn-BV's ondergebracht, tegen te gaan?

Kan de Staatssecretaris nadere mededelingen doen omtrent het ambtelijk overleg, om te komen tot een strafbaarstelling van werkgevers, die met hun voorkennis arbeidskrachten aanstellen die een loonvervangende uitkering ontvangen, en van hun tewerkstelling geen kennis geven aan de uitvoeringsorganen?

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen, of het voornemen bestaat binnen afzienbare tijd een tweede ronde geselecteerde knelpunten in behandeling te nemen en wanneer zou het technisch mogelijk zijn een dergelijk tweede pakket te presenteren? Of is het beter een reeks van incidentele wijzigingen voor te leggen? Zou voor dit laatste niet te meer aanleiding zijn nu de diverse door de bewindsman in gang gezette of aangekondigde studies tot nogal verspreide activiteiten aanleiding lijken te geven? Als zaken die voor

¹ Samenstelling: Kloos (PvdA), Versloot (PvdA), Heij (CDA) (voorzitter), Franssen (CDA), Louwes (VVD), Van Tets (VVD), Van Kleef (PPR), Kremer (CPN), Meuleman (SGP), Van der Jagt (GPV), Vogt (PSP), Maris (BP)

een spoedig aanvatten in aanmerking komen, zagen ook deze leden bij voorbeeld de praktijken met directies van schijn-BV's en die van malafide onderaannemers. Hoewel ten dele wellicht behorend tot de categorie fraude en misbruik lijkt hier toch ook nadere wetgeving nodig. Waarom worden deze praktijken, indien dit niet nodig zou zijn, niet reeds nu aangepakt?

Ook het probleem van het «lozen» door ondernemingen van oudere medewerkers via WWV en WAO verdient spoedige maatregelen, niet in de laatste plaats wegens de omvang van dit verschijnsel. Kan, alvorens deze kwestie in zijn volle omvang wordt aangepakt, niet worden begonnen met de aanpak van twee reeds onderkende deelloorzaken, t.w. de verborgen werkloosheid en de (te) gemakkelijke houding van GMD en andere medische instanties? Hetgeen de bewindsman aan de overzijde van het Binnenhof heeft gezegd over het aantasten van aansprakenniveau van WAO-ers die men anders in WW/WWV zou terugvinden, wekt de indruk dat de bewindsman meer oog heeft voor onbedoeld, dus oneigenlijk verleende aanspraken, dan voor de onrechtvaardigheid dat de werkloze met doktersverklaring anders wordt behandeld, vooral op langere termijn, dan de vrijwel identieke werkloze zonder doktersverklaring. Is de bewindsman niet van mening dat juist dit soort verschillen veel onbehagen veroorzaakt en dat daarom aanpak ervan urgent is?

Ook de organisatorische aspecten van de uitvoering van de sociale verzekering gaven de leden van de V.V.D.-fractie aanleiding tot een aantal vragen. Is het niet te betreuren zo vroeg zij, in het kader van het bevorderen van praktische samenwerking en overleg tussen uitvoeringsorganen, dat in de voorstellen met betrekking tot de terugvordering van ten onrechte gedane uitkeringen alleen verrekeningen zijn voorzien binnen één bedrijfsvereniging? Wil de bewindsman niet bevorderen dat in een volgend pakket deze mogelijkheden worden verruimd?

Is het waar dat in bepaalde gemeenten individuele oproeping van verzekerden, waarbij hen onder het oog werd gebracht dat verstrekking van onjuiste gegevens tot terugvordering van het te veel betaalde en zelfs strafvervolgning zou kunnen leiden, tot een vrij grote daling van het aantal aanspraken op uitkering heeft geleid? Zo ja, welk vervolg is er aan deze ervaring gegeven? Zo nee, zou het zin hebben een dergelijk experiment eens te proberen?

Welk vervolg is gegeven aan de gezamenlijke controle in Noord-Brabant? Wordt wel eens nagegaan in hoeverre grote bouwactiviteit op het platteland op zaterdag met oneigenlijk gebruik c.q. fraude ter zake van sociale uitkeringen in verband staat?

Welk vervolg wordt gegeven aan de suggesties van de heer Dolman tot verdere samenwerking met de belastingdienst? Verdient opleiding en kader vorming via een bestaand en efficiënt werkend apparaat als de belastingdienst wellicht aanbeveling?

Werkloosheidswet c.a.

De leden van de fractie van het C.D.A. stelden de vraag, of de Staatssecretaris kan mededelen, wanneer het wetsontwerp betreffende de kring der verzekerden, zal verschijnen.

De Stichting van de Arbeid heeft een verdeeld advies uitgebracht, met betrekking tot het instellen van regionale commissies, die zich met het vraagstuk passende arbeid zouden bezighouden (Handelingen, bladzijden 322 en 323).

De Staatssecretaris deelt naar aanleiding hiervan mede dat het naar zijn mening van het grootste belang is, dat er zo snel mogelijk meer coördinatie op dit punt tussen de uitvoeringsorganen en de GAB's tot stand komt. Hij is verder van mening dat wij niet kunnen ontkomen aan dwingende coördinatie-regels en, dat er ingrijpend zal moeten worden gehandeld en dat dit met spoed moet gebeuren (Handelingen, blz. 323 linkerkolom). Het vraagstuk is aan de orde bij de studie over de organisatie van de beheersing der sociale

zekerheid. Is het te verwachten dat er ondanks verdeeld advies van de Stichting van de Arbeid, regionale commissies komen?

In het verband coördinatie uitvoeringsorganen en taken GAB's is de Staatssecretaris van mening, dat de GAB's, zowel oude als nieuwe stijl, voldoende toegerust zijn om snel en doeltreffend te reageren op vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.

Blijkens de memorie van toelichting (blzz. 26 en 27) is de SVR van mening, dat er behoefte bestaat aan een wettelijke regeling inhoudende dat geen uitkering wordt verstrekt aan werknemers, die het verkrijgen van passende werkzaamheden duidelijk belemmeren door het stellen van niet reële eisen met betrekking tot het aanvaarden van werkzaamheden, waarvan enkele voorbeelden worden gesteld. Terecht wordt erbij vermeld dat moeilijk in richtlijnen is vast te leggen wanneer er sprake is van de eisen zoals in de bepalingen opgenomen, doch dat de uitvoeringsorganen en de beroepsrechter dit zullen moeten uitmaken. Verwacht de Staatssecretaris met de thans voorgestelde maatregel het oneigenlijk gebruik, voorzover dat plaats heeft voldoende te kunnen bestrijden? Worden de door de SVR nodig geachte wettelijke maatregelen, in het kader van weigering passende arbeid voorbereid, en zo ja, op welke termijn? Wordt hierbij ook gedacht aan het probleem van soms te zware sollicitatie-eisen van de werkgever en aan maatregelen, die de werkloze werknemers kunnen motiveren en stimuleren, eventueel door her-, om- of bijscholing, om vrijwillig andere arbeid te aanvaarden?

De leden van de fractie van de V.V.D. wezen erop, dat bepaalde gemeenten hebben geattendeerd op een onjuiste cumulatie van uitkeringen uit WWV en functioneel leeftijdsontslag. Ziet de bewindsman geen aanleiding hieraan op korte termijn iets te doen? Dient in het algemeen niet meer aandacht te worden geschonken aan de vraag, of bepaalde maatregelen genomen in het kader van de uitvoering WW ook bij de WWV dienen te worden toegepast?

Is het de bewindsman bekend, dat ook van de kant van de gerechtigden zelf de klacht kan worden vernomen, dat de begeleiding onder de WWV (in vergelijking tot die in de WW-periode) in sommige gemeenten te wensen overlaat?

Ziektewet en Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering

De leden van de fractie van het C.D.A. memoreerden, dat ten aanzien van de groei van het aantal WAO- en AAW-uitkeringsgerechtigden de Staatssecretaris heeft medegedeeld, dat het wel 1980 zal worden, eer de resultaten van het determinanten-onderzoek beschikbaar zullen zijn.

Ook de studie over het arbeidsongeschiktheids criterium zou nog geruime tijd in beslag nemen.

Ziet de Staatssecretaris in afwachting van genoemde studies mogelijkheden om het «doorsluizen» van oudere werknemers naar de WAO, voor zover dit gebeurt, tegen te gaan?

De leden van de fractie van de V.V.D. stelden de vraag, of de Staatssecretaris bereid is terug te komen op de kwestie van het voortduren van ziekengeld na de 65-jarige leeftijd. Ziet de bewindsman de Ziektewet niet als een loondervingsverzekering? Voorts stelden de hier aan het woord zijnde leden de vraag, binnen welke termijn de Staatssecretaris de kwestie van zwangerschaps- en bevallingsuitkeringen opnieuw in overweging denkt te nemen.

Verder verklaarden deze leden zich te kunnen verenigen met de argumenten van de Staatssecretaris om geen anticumulatiebepalingen in de WAO op te nemen (memorie van toelichting, blz. 15). Is het dan echter niet gewenst de pensioenfondsen aan te moedigen hunnerzijds zodanige anticumulatiebepalingen in hun reglement op te nemen, voorzover dat in sommige gevallen nog niet is gebeurd? Zou een vingerwijzing vanuit de Verzekeringskamer in aanmerking komen om deze wat moeilijk bereikbare categorie in het lastenverlichtingsproces te betrekken?

Vervolgens vroegen dezelfde leden, of de 78-wekenregel, die nogal ruim lijkt, niet gebaat is bij een langere werkperiode dan 15 dagen (= drie weken), alvorens opnieuw een 78-wekenperiode kan ingaan. Is voor de categorie waar het hier om gaat het percentage bewust oneigenlijk gebruik/misbruik toch al niet relatief hoog en dient de werkperiode daarom niet in ieder geval meer dan één maand te zijn (dus bijv. 25 dagen) om niet-serieus bedoelde banen bijv. in de kantoor sfeer, waar men per maand wordt aangenomen, in ieder geval te omvatten? Wat zijn de eerste ervaringen met de algemene maatregel van bestuur met betrekking tot de onderbrekingsregeling? Begint dat te bijten? Worden maatregelen beraamd om de financiering van afwezigheidsbehoefte door de Ziektewet tegen te gaan?

Kinderbijslagwetten

De leden van de fractie van het C.D.A. betuigden hun instemming met de maatregelen met betrekking tot de kinderbijslagwetten. Met voldoening hadden zij kennis genomen van het gewijzigde beleid van de Raden van Arbeid ter zake van het toekennen van kinderbijslag in geval van herziening van studietoelagen achteraf.

De leden van de fractie van de V.V.D. vroegen met betrekking tot de kinderbijslagwetgeving, of bij de invoering van de studiekostenfinanciering volgens de voorliggende voorstellen algehele afschaffing van kinderbijslag voor daaronder vallende (studerende) kinderen tegemoet mag worden gezien.

De voorzitter van de commissie,
Heij

De griffier van de commissie,
Ploos van Amstel